

Glücklich, Julius

O mužích a ženách

In: Glücklich, Julius. *Nová redakce zemského zřízení království českého z posledních let před českým povstáním*. Brno: Filozofická fakulta s podporou Ministerstva školství a národní osvěty, 1936, pp. 401-403

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/126585>

Access Date: 20. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Q XXIII*.

Jestliže by která vdova koho upomínala, že jest jí za věno rukojmí, a jej z toho obeslala a on by jí toho slibu odpíral, že jí za to věno neslíbil, aneb že se v tom nepamatuje, aby jí slíbil; a ona toho žádným svědomím neprovedla, a ten také že by žádným svědomím toho neodvedl, má za to zpravití vedlé práva obeslaný.

* *Nezměněn.*

O mužích a ženách^a.

R I*.

Jestliže by muž ženu k tomu přivedl, aby zaň statkem svým zpravovala, jestliže by muž prvé umřel, tehdy ta zpráva žádné moci nemá.

* *Nezměněn.*

a V. Budovcem po straně v B: 50.

R II*.

Když by na kterou ženu po příbuzenství (podlé obdarování královského) poručenství připadlo jako na nejbližšího přítele, a ta že by uručila, aby statku neubývalo, nemá jí muž v to poručenství sahati bez její vůle, ani v ten statek vkráčet. Pakli by sáhl anebo ona jej jemu dobrovolně poručila k zpravování, tehdy povinen bude muž její uručiti, a když uručí, její rukojmě mají propuštění býti a muž za ní počet učiniti má. A nedostane-li se co na tom počtu, tehdy muž má svým statkem odbývati. Pakli by muž její umřel, tehdy kdo nápad k statku by měl, bude povinen za muže jejího, co jest byl toho v držení, počet učiniti a zaň jeho statkem odbývati. Než když by ona ovdověla a ten statek poručenstvím přece držela, z toho svého držení povinna bude počet sirotkuom učiniti a jich vedlé práva odbyti, nedostane-li se co po počtu. Než žádný muž nemá ženy své podlé sebe v poručenství přijímati ani zapisovati, aby vedlé něho urukovala za umenšení statku. Jestliže by jí pak přes to v to poručenství zapsal, tehdy to žádné moci míti nemá.

* *Nezměněn.*

R III*.

Která by žena muži svému statek prodala a přátely s mužem svým smluvena byla, a na tu smlouvu že by jemu ten trh ve dsky kladla, a jestli že by po smrti muže svého chtěla se zase v ten statek navrátiti, pravěci, že jest vězeň muže svého byla a že to učiniti musila: podlé takového prodaje summu peněz vezmi, zač ten statek muži svému prodala, a nad to, kdyby takovým obyčejem někomu statek prodala (mající muže), že nemá se na ten statek navracovati. Než kdyby takový statek od ženy koupil, má zaň u desk peníze klásti, a chce-li je muž vyzdvihovati s volí ženy své, ujisť ty peníze u desk; přebude-li muže svého, aby věděla, kde své peníze naleznouti. Než k takovému trhu král J. Mt. má vyslati; pakli by krále J. Mti. nebylo, tehdy páni a vládky z soudu zemského nebo komorního aby k tomu vyslali a v to nahlédli, spravedlivě-li jest ten statek prodán. Pakli by která žena muži svému zapsala a muž její že by prvé umřel, tehdy ten statek zase na ní připadnouti má. Pakli by žena umřela, tehdy vedlé zápisu při muži zuostati má tak, jakož zápis svědčiti bude.

* *Nezměněn.*

R III*.

Není žena muže svého věznem nikterakž, kromě věna.

* *Nezměněn.*

R V*.

Jestliže by muž vedlé sebe zavadil ženu svou v poručení, a statek sirotčí ten že by vedlé něho urukovala, tehdy svým věnem ona toho poručení platiti nemá, jestliže toho poručení po smrti muže svého hned se zbaví. Než jestliže by po smrti muže svého uvázala se v to poručení, tehdy má s dětmi muže svého spolu počet činiti z toho; pakli by sama držela, tehdy má z věna i z statku svého zaplatiti, což by na počtu zuostala.

* *Nezměněn.*

R VI*.

Když by žena muži svému k vuoli přičkla něco učiniti komu anebo dáti, není toho po smrti muže svého povinna dáti a učiniti, poněvadž jest v moci muže svého byla.

* *Nezměněn.*

R VII*.

Jestliže by muž ženě své svrchky které nad věno dáti chtěl ty svrchky má v zápisu nebo kšaftu zejména jmenovati, a kterýchž by zejména nejmenoval, těch bráti a na ně se táhnouti nemá; kromě což by jejího vlastního bylo, to pobrati muože, aneb: což by jí muž za zdravého života dal.

* *Nezměněn.*

O hajtmanech neb hajtmanu království českého^a.

R VIII*.

Hajtmané neb hajtman království českého, kteréž by aneb kteréhož by [B rukou β]:
J. Mť. král. ustanoviti ráčil podlé starobylého pořádku, tofo na práci mti Sešlo z toho
mají a má: v artykule z

Předkem a prvotně rady týž hajtman neb hajtmané mají mti osob dva-
nácte, šest z stavu panského a šest z stavu rytířského, lidí k tomu hodných; s těmi aby se mohl aneb mohli raditi, soudy držeti a ty věci, kteréž k úřadu
hajtmanskému příslušejí aneb příslušet budou, a též rady aby přítomné byly
tu, aby je hajtman neb hajtmané ku potřebám těm vždycky mti mohli.

du hejtman-
ského*.

* *Proto patrně v B celý artykul škrtnut, dále R IX i R X, ač v něm
původně opravováno rukou β.*

a V. Budovcem po straně v B: 51.

R IX*.

A tyto artykule níže psané mají na práci mti a je opatrovati a o to pečovati, které jsou věci potřebné tohoto království ty, což k soudům zemským a k úřadům zemským nenáležejí a vyměřeny nejsou. A ten hajtman neb hajtmané navíc bytem svým na hradě pražském býti mají neb má, aby jeho neb je lidé k své potřebě tu nacházeti mohli. Pakli by jsouc dva, od J. Mť. král. usazeni anebo více jeden po potřebě jaké odjel, tehdy druhý aneb kteříž by více byli, vždy má na hradě pražském na místě jiného neb jiných zůstati. Pakli by J. Mť. král. jednoho hajtmána posaditi ráčil a ten že by kde odjeti chtěl, tehdy má na místě svém z stavu panského neb rytířského jedné osobě z rad těch k němu přidaných poručiti. Však proto při znamenitých potřebách má vždy sám bývati.

* *Celý v B přeškrtnut. Viz pozn. a u R VIII.*